

hírek · közlemények

"... Példamutató vezető -

- jóakaratu, segítőkész kolléga"

KISS FERENC

okl.gépészmérnök, osztályvezető emlékére

Röviddel 12 óra előtt megkönnyebbülten tettük le a tollat. Be-
fejeztünk valami fontosat, ami évről-évre kettőnk dolga volt: a kö-
vetkező évi munka megalapozását.

Aztán eltávozott, s nem tért vissza többé ...

Akkor sem maradt utána elintézni való, ha szabadságra ment. Ezt
az utolsó munkáját is befejezetten hagyta maga után.

+ +

KISS Ferenc okl. gépészmérnök, az OMKDK Figyelőszolgálati Osztá-
lyának vezetője 1909-ben született Mezőtelegden. A Budapesti Mű-
egyetemen 1934-ben gépészmérnöki oklevelet szerzett, majd a budapes-
ti, később a pécsi iparfelügyelőségen dolgozott. 1936-ban az Ipar-
ügyi Minisztérium iparfelügyeleti osztályára került műszaki felül-
vizsgálati és műszaki közigazgatási feladatkör ellátására. A háboru
után az Iparügyi Minisztérium iparoktatási osztályán, majd az OMB
titkárságán tevékenykedett. 1948-ban a budapesti Felsőipariskolán
tanári és igazgatási teendők ellátásával bízták meg. Amikor pedig a
középfoku iparoktatás a Kultuszminisztérium hatáskörébe került, az
ipari gimnáziumi ügyosztályra hívták meg. 1950-ban saját kérelmére
az Egyesült Izzó és Villamossági Gyár Rt.-nál mérnöki beosztásba ke-
rült.

1951. óta dolgozott intézetünkben, a műszaki tudományos tájé-
koztatás két olyan területén, ahol a legkonkrétabb a tájékoztatási

igény: előbb a szakirodalomkutatási csoport, utóbb pedig a Figyelő-szolgálati Osztály élén.

Élete tulnyomó részét a műszaki kultúra terjesztésének szentelte. Ennek elismeréséül "...a népművelés terén kifejtett kiváló munkájáért" 1954. április 4-én a Művelődésügyi Miniszter KISS Ferenc-nek a "Szocialista Kultúráért" kitüntető jelvényt adományozta.

+ +

Az a hirtelen és erőszakos vég, ami 1965. november 5-én szét szakította dolgos életének fonalát, döbönt megrendüléssel töltött és tölt el valamennyiünket e nagy családban, amelynek másfél évtizede megbecsült tagja volt. És a döbbeneten túl az őszinte kollegiális, sokunknál a baráti szeretet fájdalma jajdult fel azon a napon. Ez a szeretet széleskörű, őszinte és mély, s ezt a szeretetet az ő csendes, finom, korrekt és őszinte lénye váltotta ki mindannyiunkból.

Igy zártuk őt szívéinkbe - így bucsuzunk Tőle...

— + —
+

JELENTKEZÉSI FELHÍVÁS SZAKKÖNYVTÁROSKÉPZŐ TANFOLYAMRA

A könyvtárosi munkakörök képzéséhez kötéséről és a könyvtáros szakoktatásról szóló 148/1962.sz. MM. utasítás végrehajtása keretében az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központban szakkönyvtárosi képzítést nyújtó 2 1/2 éves tanfolyam működik esti és levelező tagozaton.

1966. szeptemberében mindkét tagozaton u j t a n f o l y a m indul, amelyre középiskolai végzettséggel rendelkező, főfoglalkozásu műszaki könyvtárosok jelentkezhetnek 40 éves korhatárig. Az esti tagozatra budapest, a levelező tagozatra vidéki hallgatókat veszünk fel.

A hallgatók a félévek során tan- és vizsgadíjat fizetnek, melynek összege, a fizetéstől és tanulmányi eredménytől függően:

esti tagozaton	100 - 250 Ft tandíj + vizsgadíj;
levelező "	80 - 140 " " "

A jelentkezéshez szükséges "Jelentkezési lap"-ot 1966. február 1-től lehet igényelni az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs

Központ Fejlesztési és Hálózatszervezési Igazgatóságától /Bártfai Imréné/. Cím: Budapest, VIII., Múzeum u.17.

A kitöltött jelentkezési laphoz csatolni kell a következő okmányokat:

- érettségi bizonyítvány;
- nyelvvizsga, ill. gépirói bizonyítvány /ha a jelentkező ezekkel rendelkezik/;
- munkahelyi ajánlás, amelyet a jelentkezési lapra kell rávezetni. A munkahelyi ajánlás egyúttal azt is jelenti, hogy felvétel esetén a vállalat, intézmény biztosítja a jelentkezőnek a tanfolyamon való részvételt.

A jelentkezési lapokat 1966.május 30-ig kell visszajuttatni az OMKDK Fejlesztési és Hálózatszervezési Igazgatóság fenti címére.

" " "

OKTATÁS

Az OMKDK könyvtárosképző szaktanfolyam első éves hallgatói 1965. szeptember 21-én egésznapos tanulmányi kirándulást tettek Dunaujvárosban. Koronczay Béla a Dunai Vasmű Műszaki Könyvtárának vezetője a szakkönyvtár munkájáról tartott előadást. Az előadás után a hallgatók megtekintették a Vasmű különböző üzemeit.

" " "

A NIMDOK az elmúlt három negyedév során három alkalommal tartott alapfoku könyvtárosi vizsgát a hálózat részfoglalkozásu könyvtárosai részére. A vizsgán 18 hallgató jól megfelelt, 46 fő megfelelt, és 1 hallgató nem felelt meg a követelményeknek. Így összesen 64 fő nyert alapfoku könyvtárosi képesítést.

" " "

Az ELIP Könyvtári Alközpont 1965. október 21-22-én alapfoku könyvtári vizsgát tartott a tárca részfoglalkozásu könyvtárosai részére. A vizsgákat kétnapos konzultáció előzte meg.

14	könyvtáros	jóles,
15	"	jó,
3	"	elégséges

minősítéssel állta meg a vizsgát, s nyert alapfoku könyvtárosi képesítést, 1 hallgató a követelményeknek nem felelt meg, 5 könyvtáros pedig nem jelent meg a vizsgán.

A felsőfoku oktatásban a táblák szerepét egyre inkább a TV-erő és a számológép foglalja el. A kezelőnek csak a gép "nyelvét" kell megtanulnia, és máris matematikai, algebrai műveleteket végezhet a géppel. Mire a hallgató leírja a megoldandó feladatot, a gép már meg is oldotta és közli, ha többféle megoldási lehetőség van. A gép alkalmazásával több lehetőség van egy emberrel való foglalkozásra.

" "

A budapesti műszaki egyetemek tanszéki könyvtárosainak hagyományos munkaértekezletét 1965. október 22-én tartották a Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtárában. Az értekezleten 90 tanszéki könyvtárfelelős oktató és adminisztrátor-könyvtáros vett részt, megjelentek dr. Láng Imre osztályvezetőh. és Papp István főelőadó a Művelődésügyi Minisztérium Könyvtári osztálya, dr. Faragó Lászlóné osztályvezetőh. a Könyvtártudományi és Módszertani Központ, Simon Anna Mária a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára hálózata, dr. Dümmerth Dezső az ELTE és Gerő György az OMDK hálózata képviselőiként. Az előhangzott előadások közül dr. Móra László oszt. vez. a műszaki felsőoktatási könyvtárhálózat kialakulásának és 20 éves fejlődésének történetét ismertette, dr. Balázs János oszt. vez. a tanszékeken folyó gyűjtőkori munkálatokról számolt be és Lay Béláné főkönyvtáros a hálózati módszertani munka hatékonyságát elemezte. A referátumokat követő élénk vitában 10 tanszék könyvtárosa fejtette ki véleményét és tett javaslatot a Központi Könyvtár és a tanszéki könyvtárak közötti együttműködés fokozására. Különösen kiemelkedett dr. Deák Gyula docens, kandidátus a Szervetlen Kémiai Technológiai Tanszék és Takács Sándor adjunktus, az Elméleti Villamosság-tan Tanszék könyvtárfelelős oktatójának hozzászólása.

" "

Az oktatógépek és a program szerinti tanulás módszere nem annyira a speciális jellegű műszaki árukra, mint inkább azok szakzszerű üzemeltetésére vonatkozik. Különösen érvényes ez a tétel napjainkban, amikor az oktatógépek nagymértékben elterjedtek, és kihangsúlyozzák a film lényeges szerepét. A kereskedelembe kapható, valamint a fejlesztés alatt álló készülékek mindössze négy nagy filmvetítő típusal számolnak. Ez mutatja, hogy a készülék fejlesztésével foglalkozó mérnököknek e téren még bőven van tennivalójuk.

" "

A Buenos Airesben 1964. november 23. - december 18. között megtartott tudományos és műszaki dokumentalista szaktanfolyam tantárgyai a következők voltak: a tudományos tájékoztatás elmélete, terminológia; osztályozás, bibliográfia, referálás és indexelés; reprodukció; a dokumentáció szabványosítása; helyi, országos és nemzetközi dokumentációs szolgáltatások. A szaktanfolyamot, melynek 50 hallgató-

ja volt, az Argentin Tudományos Kutatások Országos Tanácsa és az UNESCO szervezte.

/Bibliographie Documentation Terminologie, 5.k. 3.sz. 1965.

" " "

TAPASZTALATCSERE

A tudományos és szakkönyvtárak Módszertani Munkabizottsága 1965. márciusában felhívást intézett a könyvtárosokhoz a tapasztalatcsere megindítására. Felhívásában röviden meghatározta, hogy tapasztalatcsere érdekében minden olyan bel- vagy külföldi új eljárás, elemzés, vizsgálat, tapasztalati-, tanulmányi eredmény, mely legalább még egy másik könyvtárban /tájékoztatói szervezetben/ - helyi módosításokkal - alkalmazható, vagyis az eredmény általánosítható.

Hat közlemény érkezett a Módszertani Munkabizottságokhoz, négy nagy könyvtártól, kettő pedig kisebb intézménytől.

Az alábbiakban közöljük, hogy mely könyvtárak és milyen témakörben küldtek tapasztalatcsereére alkalmas közleményeket:

Agrártudományi Egyetem Központi Könyvtára /dr.Lőrincz Gyula igazgató/
Tárgy: Hálózati munka.

Egyetemi Könyvtár, Budapest. /dr.Domanovszky Ákos igazgatóhelyettes/
Tárgy: A katalogizálás központosítása.

Egyetemi Könyvtár, Budapest. /Keresztényi József tud.főmunkatárs/
Tárgy: A nemzetközi csere-nyilvántartás rendszere.

Egyetemi Könyvtár, Debrecen. /dr.Gomba Szabolcsné, tud.munkatárs/
Tárgy: Örjegyartó kartoték.

Könyvüipari Szervezési Intézet Dokumentációja /Batta Istvánné vezető/
Tárgy: Tasakos kartotékrendszer.

MTA Automatizálási Kutató Intézetének Könyvtára /Rózsa Tamásné könyvtárvezető/
Tárgy: a/ Folyóiratállomány hasznosítása.
b/ Cimdokumentáció.

A Módszertani Munkabizottság véleménye szerint a beküldött ismertetések színvonalasak, hasznosak, és ha az esetek többségében változatlanul nem vehetők át, tanulmányozásuk új kezdeményezésekhez vezethet.

A közlemények a KMK Könyvtárában rendelkezésre állnak. /Bp.VIII. Múzeum u.3.sz./

" " "

Az OKMKDK-ban folyó könyvtáros szaktanfolyam II. féléves 28 levelező hallgatója f.évi október 22-én tapasztalatcsere látogatáson volt a Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtárában. A tanfolyam hallgatói a Könyvtár-tan előadó tanárának, dr.Móra László osztályvezetőnek kalauzálása mellett a raktározási rendszerek és a modern könyvkötészeti eljárások gyakorlati tanulmányozásával bővítették elméleti ismereteiket.

..

A híradástechnikai és finom műszer iparban jelentős ROHDE és SCHWARZ cég /München/ vállalati irodalmát /prospektusok, a R.u.Sch. Mitteilungen c. folyóiratok, stb./ egy héten keresztül kiállítás keretében megtekinthették a Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtárában látogatói. A kiállítás anyagát a kiállító cég a Központi Könyvtárnak ajándékozta.

..

A National Science Foundation 27 100 dolláros támogatást adott az amerikai Műszaki Könyvtárak Szövetségének, hogy abból finanszírozza a Szovjetunió és az Egyesült Államok közötti delegáció-cserék kapcsán a Szovjetunióba látogató amerikai műszaki könyvtárosok utazását.
/Naucno-tehniceszkaja informacija, 5.sz. 1965./

..

M e g j e l e n t

a MÓDSZERTANI KÖRLEVÉL 26. és 27.számra

A műszaki-termelési könyvtári hálózathoz tartozó főoglalkozású könyvtárosok és dokumentalisták részére.

- Irodalomkutatások készítése a vállalati, intézeti műszaki könyvtárakban és tájékoztatási irodákban.

- az UNITERM-rendszer és annak alkalmazása a műszaki könyvtári és tájékoztató munkában.

Igényelhető díjmentesen: az OKMKDK Módszertani Osztályán.

.

OKMKDK Módszertani Kiadványsorozata 1965. 3.számra

Tájékoztató munka a tudományos kutatóintézetekben, szerkesztő irodákban és vállalatoknál. /Szpravocno-informacionnaja rabota v nii, kb 1 na predpriyatijah./ Ford.: Forgó György. Bp. OKMKDK Házi soksz. 1965. 92 p. Ára: 20.- Ft.

.

OMKDK Módszertani Kiadványsorozata 1965. 4-5.száma

Tudományos-műszaki tájékoztatás. Nemzetközi Kongresszus. Róma, 1964. /Congresso Internazionale sulla Documentazione e l'Informazione Scientifico-Tecnica./ Bp. OMKDK Házi soksz. 1965.195.p. ára: 40.-Ft

Időszertű Műszaki Dokumentációs Kérdések 8.sz.

INFORGA Szimpóziumi előadások tézisei. Moszkva, 1965. A műszaki-tudományos tájékoztatás feldolgozási, visszakeresési, kiadási és távközlési folyamatainak komplex gépesítése és automatizálása. /Téziszi dokladv szimpoziuma. Kompleksznaja, mehanizacija i avtomatizacija processzov obrabotki, poiszka, vüdacsi i peredacsi na raeasztzovanie naucsno-tehniceszkoi informacii. Moszkva - ijun' 1965./ Bp. OMKDK Házi soksz. 1965. 78 p. Díjmentes.

Magyar Periodikus Kiadványok válogatott jegyzéke

A Magyarországon megjelenő és az OMKDK állományában megtalálható periodikákról az OMKDK folyóiratosztálya, Sebő Zoltánné összeállításában kiadta a Kurrens Periodikus Kiadványok 1965. I. részét, a Magyar Periodikus Kiadványok Válogatott Jegyzékét. /Bp. OMKDK, 1965. 57 p./ A jegyzékben azonban nem csupán a magyar folyóiratok találhatóak meg, hanem a könyvtárba járó évkönyvek, kutatási jelentések, közlemények, mint pl. Az Egyetemi Könyvtár Évkönyvei, Autóközlekedési Kutatások /ATUKI/, Magyar Ásványolaj és Földgáz Kísérleti Intézet Közleményei, stb. A jegyzékben tehát mindazok a dokumentumfélések szerepelnek, amelyek a periodika tágabb értelmezésébe beletartoznak. A jegyzék betűrendes részénél az elsődleges cél az azonosításhoz szükséges adatok és a raktári jelzet közreadása volt, és nem a bibliográfiai pontosságú címlírás. A szakrendi mutató 73 szakra utal, de ahol szükséges, még ezen túlmenően is finomít, pl. 64. Építőipar, 64.1 Épületgépészet, 64.2 Építőanyagok ipara.

A még ez évben megjelenő Kurrens Periodikus Kiadványok 1965.II. része az OMKDK-ba járó külföldi periodikákat kívánja feltárni.

"ETILÉN-PROFILÉN KAUCSUKOK"

Az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ legújabb műanyag-tárgy témadokumentációs kiadványa az etilén-propilén kopolimerizátum alapú kaucsukokkal foglalkozik. A téma mind gazdasági, mind műszaki szempontból világviszonylatban is igen érdekes, és mivel eddig tudomásunk szerint ilyen tárgyú összefoglaló munka idegen nyelven sem jelent meg, az OMKDK fontos szolgálatot teljesít, amikor az idegen nyelvű irodalomból válogatott cikkek tömörített fordításának közlésétélével elősegíti, hogy szakembereink a külföldi műszaki fejlődés fontosabb eseményeivel megismerkedjenek.

A kiadvány bevezetőjében az etilén-propilén kaucsukok gazdasági jelentőségét és az etilén-propilén kopolimerizáció kérdéseit tárgyalja, majd a tömörítvényeket négy kérdéscsoportra tagolva közli:

1. az etilén-propilén kopolimerizátumok vulkanizálásának problémái,
2. a terpolimerek, töltött és extendált kaucsukok,
3. az EP kaucsukok tulajdonsága és vizsgálata, és végül
4. az EP, illetve EPT elasztomerek feldolgozása és ipari alkalmazása.

A csatolt bibliográfia megadja a téma ügyesólván teljes irodalmát.

A még 1965-ben megjelenő kb. 200 oldal terjedelmű kiadvány megrendelhető az ONKDK Dokumentációs igazgatóságától /Bp. VIII. Museum u.17./, ára kb. 60.- Ft lesz.

" "

SZOVJET MŰSZAKI TAPASZTALATOK

Az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ a SZOVJET MŰSZAKI TAPASZTALATOK c. kiadványában közreadja az Orosz Föderatív Köztársaság Központi Műszaki-Tudományos Tájékoztatási Intézete /GOSZINTI/ kiadásában megjelenő tudományos-műszaki és termelési tapasztalatcsere-k magyar nyelvű címjegyzékét. A szovjet kiadó 1965-ben az alábbi 22 tárgykörben kb. 2500 tapasztalatcsere kiadását tervezi, melyek tartalmuknál fogva joggal igényt tarthatnak a magyar ipar termelési és kutatási szakembereinek az érdeklődésére:

1. Segédanyagok megtakarítása és műanyagok alkalmazása az OSZSZSZK iparában;
2. Az OSZSZSZK vállalatainak, szervezeteinek és Népgazdasági Tanácsainak munkatapasztalatai a gyártmányok minőségi javítása terén;
3. Vállalati tapasztalatok a fémek korrozíóvédelmében; kopásálló és dissztó bevonatok alkalmazása;
4. Félvezetők ipari alkalmazásának tapasztalatai;
5. Gyártási folyamatok programvezérlése;

6. A szerszámgazdálkodás gazdaságos szervezése;
7. Rakodási munkák és raktári műveletek komplex gépesítése és automatizálása;
8. Az üzemben belüli szállítás szervezése;
9. Iparvállalatok gépkocsi-szállításának üzene;
10. Ipari hőerőgépek üzemeltetése és korszerűsítése;
11. Ipari üzemek légtisztítása;
12. A termelés szakosítása; kooperáció;
13. A termelés szervezése és irányítása; a vezetés, könyvelés és ügyvitel gépesítése;
14. Vállalatok, szervezetek és az OSZSZSZK Népgazdasági Tanácsainak gazdasági munkája;
15. Vállalatok műszaki-gazdasági tervezése, nyilvántartása és elemzése;
16. Vállalati szervezési tapasztalatok;
17. Villamosipari berendezések üzemeltetése és javítása; energia-takarékosság;
18. A tudományos kutatás módszerei és eszközei a kutató és üzemi laboratóriumokban;
19. Az OSZSZSZK vállalatainak és szervezeteinek a Népgazdasági Eredmények Kiállításán bemutatott gyártmányai;
20. A technológiai alapfolyamatokba nem tartozó előkészítő- és segédmunkák gépesítése;
21. A technológiai berendezések korszerűsítése;
22. Iparvállalatok karbantartó-, javító szolgálatának megszervezése.

Az OMKDK a szovjet kiadó tudományos-műszaki és termelési tapasztalatcsere sorozatait beszerzi, és azok a könyvtár szolgáltatásai során hozzá is férhetők. A gyorsabb tájékoztatás és felhasználás érdekében azonban a beérkezett tapasztalatcserek magyar nyelvű címjegyzékét folyamatosan közreadja a SZOVJET MŰSZAKI TAPASZTALATOK o. kiadványában, azzal a célkitűzéssel, hogy az iparvezetés, a kutatás és termelés szakembereinek figyelmét felhívja a szovjet ipar eredményeire.

A SZOVJET MŰSZAKI TAPASZTALATOK évente kb. 5-6 füzetben, szabadlapos formában /az egyes sorozatok összerakhatók önálló tematikai

egységekké/ jelenik meg. Előfizetési ára 1 évre: 30.- Ft. A kiadvány megrendelhető az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ Könyvtári Igazgatóságánál.

" "

Műszaki Könyvtáraink könyvbeszerezésének segítése céljából az Á.K.V. Könyvtárellátó osztálya kéthetenként tájékoztatja minden könyvtárunkat a megjelent új szakkönyvekről. A megrendelt könyvekhez hivatalos címleírást, szakjelzetet tartalmazó nyomtatott katalóguscédulákat is biztosít korlátlan mennyiségben. Továbbá havonként tájékoztat a megrendelhető német és orosz nyelvű szakirodalomról. Könyvtáraink figyelmébe ajánljuk ez új szerzeményezési lehetőség kihasználását.

Személyes vásárlások is eszközölhetők a Könyvtárosok Tudományos Szakkönyvesboltjában. Budapest, VI. Népköztársaság u. 16.sz. alatt. Tel.: 113-043.

" " "

TECHNIKAI BERENDEZÉSEK

Az amerikai Kémikusok Szövetségének közlése szerint kidolgozták a vegyi képletek automatikus szedésének módszerét. Eszerint a képleteket lyukszalagos írógépen írják le, mely tehát az írással egyidőben lyukszalagot is készít. A kapott lyukszalagot elektronikus számítógépbe olvassák be, mely a szükséges számításokat elvégezve átalakított új lyukszalagot ad ki. Ezt a szalagot Photon típusú fénysszedőgép vezérlésére használják aztán fel, mely elkészíti az összes előírt követelményeknek megfelelő szedési tükört.

/Mausno-tehniceszkaja informacija, 3.sz. 1965.márc.p.53./

" "

A műszaki-tudományos, gazdasági stb. kutatások évi 5 milliónyi közleménnyel növelik a világ dokumentációs anyagát. Az anyag áttekinthetőségének megteremtésére nagy erőfeszítéseket tesznek, mert a kutatók munkáját nagyban megkönnyítené, ha ismernék a kutatási területeiken elért eredményeket és tévedéseket. A svájci Opelin társaság /Pribourg/ készüléke, mely jelenleg még prototípus stádiumban van, 50 000 feltekeréscselt dokumentumból 3 méter/perc sebességgel kutatja fel a keresett dokumentumot. A gépbe táplálják a megválaszolandó kérdést 10-20 szavas tömöritvényben, a nem rendezett vizsgálandó anyagot a gépbe helyezik. A gép azonosítja a kérdést a dokumentumokkal, és a kérdésnek megfelelőket lefényképezi. A jelenlegi BBL-4 jelű készüléket egy nagyobb teljesítményű /720 000 dokumentum/ követi, mely magasabb minőségi követelményeknek fog megfelelni.

/Mesures, régulation, automatisme, 30.k. 3.sz. 1965./

A Manometr moszkvai üzemben számító lyukkártyás gépeket használnak a termelési kapacitások, a berendezés-terhelés és átbocsátó képesség, valamint a szerszámgépszükséglet kiszámítására. A számító lyukkártyás gépek felhasználása lehetővé tette a rendelkezésre álló kapacitások terhelésének rendszeres ellenőrzését az elfogadott operatív program útján, az aránytalanságok felderítését és kiküszöbölésükre irányuló intézkedések kidolgozását, a berendezés állás időinek csökkentését.

/Mechanizacija i Avtomatizacija Proizv. 19.k. 2.sz. 1965./

" "

Egy személyzeti osztály jó munkája megfelelő nyilvántartási rendszer nélkül elképzelhetetlen. Egyrészt a napi adminisztráció lebonyolítására, másrészt hosszabb távu tervezésre és elemzésre szolgál. Nagyobb vállalatok már lyukkártyarendszerű adatfeldolgozó berendezéseket használnak. Ezek segítségével sokkal biztosabban tudják a dolgozókat meghatározott szempontok szerint csoportosítani. /Pl.képzettség, nyelvtudás, családi állapot, stb./ E rendszer alkalmazása biztosítja, hogy a nyilvántartás naprakész állapotban legyen.

" "

Az IBM szolgáltatásai közé tartozik az elektronikus számológépek bérbeadása is. Havi bérük 2000-30 000 DM.

" "

A Westinghouse Electric Co. új típusu, viszonylag olcsó számológépes vezérlő rendszert gyárt program- és folyamatszabályozási célra. A "Prodac 50" középut a kisméretű logikai berendezések és nagyméretű számológépes vezérlő rendszerek között. A kis üzemek számára is hozzáférhető és nagyüzemekben részegységeket alkothat. A rendszer központi elosztóval, be- és kimenő berendezéssel, írógépekkel, memóriaegységekkel, lyukkártya olvasóval és lyukasztóval, stb. rendelkezik.

" "

Az amerikai űrhajózási hivatal /NASA/ szerződést kötött a Hadügyminisztériummal a tudományos kutatásokkal és gyártási technológiákkal kapcsolatos anyagok cseréjére. Ezúton kívánják az eddigi jelentős párhuzamosságokat csökkenteni. A munka méreteire jellemző, hogy 45 000 tudományos kutatási témával kapcsolatban bonyolítják le az információk cseréjét.

/Haucsno-tehnicoszkaja informacija, 3.sz. 1965.márc./

" "

Az UNESCO segítségével létrejött Thaiföld Nemzeti Dokumentációs Központja.

/Hautsno-tehnicsezkaja informacija, 3.sz. 1965.márc./

" "

A Sperry Rand cég a new-yorki világkiállításon a két számítógép közötti nagy távolságu adatátvitel dokumentációs alkalmazására mutat be példát. St.Louis városban lyukkártya bemenettel ellátott Univac 1004 típusu számítógép telefonvonalon keresztül összekapcsolható a tőle több ezer km távolságra New-Yorkban felállított Univac 490 típusu géppel. A berendezések az Univac Data Line Terminal elnevezésű különleges egységen keresztül csatlakoznak a telefonvonalra. A számítógépek memóriájában 750 szóból /max./ álló referátumokat tároltak 75 témakörrel kapcsolatban angol, francia, német és spanyol nyelven. Az adatok átvitelének sebessége 285-342 jel/mp, a memóriakapacitás 1 millió jel. Egy referátum átviteléhez és kinyomtatásához mindössze 20 mp szükséges.

/Hautsno-tehnicsezkaja informacija, 3.sz. 1965.márc./

" " "

REPROGRÁFIA

A VEB C. Zeiss által készített mikrofilmolvasó berendezés e szerepén túl jól alkalmazható ásványtani, közettani mikroszkópiai vizsgálatokra. Ez esetben a kőzetcsiszolatokat, a 0,02-0,06 mm vastagságu ásványlapocskákat /kísérletkép nagyságuak/ a film helyére teszik, és átnézetben szemlélhetők a lapok színes, nagyított képei. A berendezés mikrofelvételek, mikroszkópiai rajzok készítésére, ásványtani szemináriumokon hasznos demonstrációs eszközként alkalmazható. Tudományos kutatásoknál sokoldalú segédeszköz /polarizációs fényben történő vizsgálatok kiegészítő tartozékokkal, stb./

" "

A Kalle cég az igényes diazotipia néhány újabb módszerét dolgoztatta ki. Olyan önragasztó fóliákat készítenek, amelyek tervező-intézetekben hasznosíthatók, ugyanis az egyszer megrajzolt és ismétlődő szerkezeti részeket nem kell többször megrajzolni, csupán a fóliából kivágni és a megfelelő helyre beragasztani. Az új Ozakopgéppel egyszerre két 16, 35 vagy 70 mm-es filmdíszolat készíthető, 3.5 m/perc sebességgel.

" " "

MIKROFILM

A Polyclair Tausch és Simon cég /Stuttgart-Bad Cannstatt/ 16 és 35 mm filmekhez olvasókészüléket szerkesztett. A mikrofilm teker-
csekbe helyezhető. A továbbítási sebesség szabályozható. A 9-30-szo-
ros lehetséges nagyítás képernyőn szemlélhető. A szükséges másolat
A/6-A/3 méretekben napfénynél végezhető.

/Reprographie, 5.k. 3.sz. 1965./

" "

Filmstudio a gyárban

Az Ikarus-gyárban filmstudiót rendeztek be a gyártás tökélete-
sítésére. Az idén a Csepel Autógyárral közösen forgatnak egy filmet.
Az Ikarus-gyár az autókarooszériával kapcsolatos karbantartási módo-
kat ismerteti, a csepeliek pedig a motor szerkezetét filmezik. Gyárt-
mányaiknál a hibákat is "megörökítik", hogy a továbbiakban nagyobb
gondot fordíthassanak a kényesebb alkatrészekre. Az is indokolta a
filmstudio létrehozását, hogy sok olyan országba exportálnak, ahol
a magyar autobuszokat alig, vagy igen kevéssé ismerik. Nincsenek
tisztában az állandó karbantartás követelményeivel, a hibák kijavi-
tásának módszereivel. A három filmes, aki a forgatást társadalmi
munkában végzi, több balesetelhárítási témájú, valamint a kulturház
eseményeit is megörökítő filmet készített. Azonkívül az Ikarus-gyár
az országban elsőként vezette az elsőéves ipari tanulóknál az audio-
vizuális oktatási rendszert. A rendszer a televízió elvén alapul. A
mester tanítását egy kis kamera felveszi, és a tanműhelyben lévő kép-
ernyőkre vetíti le.

" "

Felmérést végeztek arra vonatkozólag, hogy hogyan használják
fel a kanadai könyvtárak a filmeket. Kérdőívek alapján gyűjtötték
az arra vonatkozó adatokat, hogy milyen forrásokból szerzik be a
filmeket, hogyan segítik a felnőttek oktatását, milyenek a szolgál-
tatásokkal kapcsolatos igények, melyek a felmerülő problémák, milyen
célokra kívánják még a filmeket felhasználni, s milyen publikációk
vannak a filmekkel kapcsolatban. A 30 megvizsgált könyvtár közül a
legtöbb 100-500 filmmel rendelkezett, egynél volt több, mint 1000,
s kettőnél kevesebb, mint 100 film a tárbán. A filmkölcsonzés mérté-
ke jelentősen bizonyult. 8 könyvtár mutatott be egy év alatt 50
filmmel többet. Szakképzett könyvtáros azonban csak négy helyen dol-
gozott a filmekkel. A filmeket csaknem kivétel nélkül vásárolták, de
igénybe vették a kanadai állami kölcsönző szolgálatot is. A filmmel
való munkát a megkérdezettek fontosnak tartották, s fő problémaként
azt jelölték meg, hogy a beszerezhető filmekről nem áll rendelkezé-
sükre megfelelő információ.

/Library Science Abstracts, 16.k. 1.sz. 1965./

" "

Olcsó visszakereső rendszer

A Lektra-Film-Kard /LFK/ a Remington cég /címe: Remington Office Systems Div., 122 42nd St. New York, N.Y. 10017./ új mikrofilm-es visszakereső rendszere. Nagy előnye, hogy új egységek csatlakozásával szinte korlátlan a tárolási kapacitása. A rendszer a következőképpen működik:

az elsődleges dokumentumokról mikrofilmet készítenek; ezt ablakos kártyába helyezik, majd a kártyát az automatikus tárolóban helyezik el. Visszakereséskor gombnyomásra működő index-egységen kell beállítani a visszakeresés szempontjait. Az index-egység vezérlésére megjelenik a keresett mikrofilmkocka, amelyet az egybeépített nagyító-leolvasókészülékbe lehet helyezni. A leolvasókészülék kívánságra szintén nagyítva ki is nyomtatja a mikrofilmre vett dokumentumot.

/Journal of Data Management, 3.k. 5.sz. 1965./

" "

A Herner et Co. /Egyesült Államok/ cég külön osztályt szervezett, melynek az a feladata, hogy a különböző információ-visszakereső rendszerek hatékonyságát vizsgálja. A rendszer hatékonyságát szálszékosan fejezik ki, s azt vizsgálják, hogy hogyan aránylik a rendszer által valamely kérdésre válaszként megadott helyes dokumentumok száma a rendszerben tárolt s a kérdésre helyes választ adó dokumentumok teljes számához. A vizsgálati programot úgy kívánják felépíteni, hogy az egyben a rendszer működésének hibáira és a hibák okára is rámutasson.

/Naucsno-tehnicsezkaja informacija, 5.sz. 1965./

" "

Az NSzK-ban Lintorfban információs központot hoztak létre, mely kizárólag az adatfeldolgozás elméleti és gyakorlati kérdéseivel kapcsolatos információk gyűjtésére, feldolgozására és terjesztésére koncentrálja erejét. Előadásokat és konferenciákat rendez és tájékoztatói segédesszközöket ad ki.

/Naucsno-tehnicsezkaja informacija, 3.sz. 1965./

" "

Az Egyesült Államokban az Atomenergia Bizottság, a NASA és a Hadügyminisztérium megállapodott abban, hogy a tudományos és műszaki kutatásokról készített beszámolókat szigorúan egységesített formában, diamikrokártyákon küldi meg az érdekelteknek. A diamikrokártyák mérete 105 x 148 mm, amelyen 60 nyomtatott oldal képe rögzíthető. Meghatározták az egységes kicsinyítési arányt s az egyes képek közötti távolságot is. A megállapodás jelentőségét az adja meg, hogy a fen-

ti 3 szerv adja ki az USA állami kutatási jelentéseinek 90 %-át.
/Naučno-tehnicsesszaka informacija, 3.sz. 1965./

""

A svájci Dorec Verlag /Hergiswil/ havonta peremlyukkártyákon adja közre az új műanyagokra, műanyagipari gépekre, műanyagból készült termékekre és félkész termékekre vonatkozó információkat, és hirt ad a műanyagiparral foglalkozó tájékoztató folyóiratokról is.
/Naučno-tehnicsesszaka informacija, 3.sz. 1965./

""

Dániában ez év áprilisával új könyvtári törvény lépett életbe. A törvény többek között a könyvtárak lehetőség szerinti centralizálására, nagyobb központi könyvtárak kialakítására törekszik. Az iskolai könyvtárak a helyi könyvtáraktól külön válnak és az iskola saját irányítása alá kerülnek, bár szoros együttműködésük természetesen megmarad. - A törvény a hanglemezeket, magnetofonszalagokat és diapozitíveket is a könyvtárak munkaeszközei közé sorolja és a könyvtárak profiljába tartozónak ismeri el.

/Der Bibliothekar, 19.k.6.sz.1965./

""

A műszaki fejlesztési munkát jelentősen előre vinné, ha a jelenleginél sokkal jobb együttműködés alakulna ki a szabadalmakkal foglalkozó különböző nemzeti szervek között. Ez a felismerés vezette az amerikai Kereskedelmi Minisztériumot, amikor a nemzetközi szabadalmi és védjegy-ügyek intézésére külön hivatalt állított fel. Az új hivatalt célja, hogy nemzetközi szerződések javaslatával és megvalósításával javítsa az említett téren az együttműködést, megkönnyítse az információk és műszaki adatok cseréjét és így gyorsítsa a szabadalmi vizsgálatok lefolytatását. - Hasonló erőfeszítéseket tesznek az Európai Közös Piac tagországai, melyek közös szabadalmi politikát kívánnak megvalósítani.

/LIABIA, 65.sz. 1965./

""

Gépi tájékoztatást vezetett be a Centre René Huguenin /a rák elleni küzdelem központja Franciaországban/. Havonta átlag 80 periodikus jellegű kiadványt kapnak, melyekből évente mintegy 10 000 - 20 000 tanulmányt dolgoznak fel. A hagyományos információkeresési eljárások azonban újabban már elégteleneknek bizonyultak, ezért lyukkártyagépek alkalmazására tértek át. IBM gyártmányú gépeket használnak. Gépparkjuk: kártyalyukasztógép, rendezőgép, alfanumerikus válogatógép, kártyamásológép, táblázógép. Ezzel a berendezéssel egy átlagos típusú kérdés megválaszolása 30-40 percet vesz igénybe.
/AID - Bulletin de l'Association Internationale des Documentalistes et Techniciens de l'Information, 4.k. 2.sz. 1965./

Az amerikai kiadók szövetsége a számítógépes adatfeldolgozás megkönnyítése céljából kiadta a periodikák 4 jelből álló kódjainak jegyzékét, mely 25 000 periodika pontos megnevezését és kódjelét tartalmazza, megnevezések és kódjelek szerinti sorrendben. Ilyen kódokat használnak pl. az ismert Chemical Titles c. kiadványban is.
/Naucao-tehnicesszaka informacija, 3.sz. 1965./

" "

Az orvostudományi dokumentációs munkában világszerte ismert és használt Index Medicus c. kiadványt az elmúlt év vége óta elektronikus számítógéppel állítják elő, mégpedig oly módon, hogy a számítógép kimenetére külön erre a célra készített GRACE elnevezésű speciális fényesedőgépet kapcsoltak, mely a szedési munkákat automatikusan elvégezve az indexet filmre rögzíti. A filmről fotosokszorosítás után közvetlenül készítik el a nyomtatott kiadványt. Az index egy kb. 600 oldalas számát a fényesedőgép 16 óra alatt állítja elő, - ebben az időben már az előkészítéssel és javításokkal kapcsolatos időkiadás is benne van. A fényesedőgép 3 betűtípussal dolgozik, minden betűtípus esetében 226 különböző jel használatát teszi lehetővé. A berendezés 3 fő része a mágnesszalagos egység, a vezérlő egység és az optikai egység.
/LIABIA, 65.sz. 1965./

" "

A londoni Iron and Steel Institute a FID engedélyével nyilvánosságra hozott egy speciálisan a metallurgiával foglalkozó ETO táblázatot, mely igen nagy mélységben tárja fel ezt a szakterületet és megfelel a metallurgiai irodalom osztályozásával kapcsolatos jelenlegi igényeknek. Különösen jól használhatóak a sokoldalúan kidolgozott segédtáblázatok, valamint az alfabetikus index.
/LIABIA, 65.sz. 1965./

" "

Az 1965-ös évben az Egyesült Államokban a tájékoztató tevékenységre 201 976 000 dollárt fordítanak. Az 1964-es összeg 174 823 700 dollárt tett ki, míg 1963-ban még csak 152 539 000 dollárt fordítottak a tájékoztató tevékenység finanszírozására. A ráfordítások 1965-ben a különböző ágazatok között a következőképpen oszlanak meg:

A Mezőgazdasági Minisztérium alá tartozó területeken	11 516 000	dollár
Az Atomenergia Bizottság területén	4 972 000	"
A Kereskedelmi Minisztérium területén	40 082 000	"
A Honvédelmi Minisztérium területén	69 894 000	"
A Szövetségi Repülési Ügynökség területén	579 700	"
A NASA területén	20 000 000	"
A National Science Foundation területén	12 800 000	"

/Naucao-tehnicesszaka informacija, 5.sz. 1965./

" "

A Közös Piacba tömörült országok 1978-ban létre kívánják hozni a Közös Piac központi szabadalmi hivatalát.

/Naučno-tehnicseskaja informacija, 5.sz. 1965./

" "

Az UNESCO Bibliographie, Documentation, Terminologie folyóirata 1965. májusi számában a folyóiratban szokatlanul bő, egyoldalas ismertetésben mutatja be a Szabó Ervin könyvtár bibliográfiáját, amelyet Budapest történetéről állított össze.

/Bibliographie Documentation Terminologie, 5.k. 3.sz. 1965./

" "

A Szovjet Tudományos Akadémia Kibernetikai Tudományos Tanácsa bizottságot állított fel a dokumentációs szakemberek bevonásával, melynek feladata, hogy kidolgozza a műszaki tájékoztatás elméleti alapjait és módszertanát, valamint, hogy megvizsgálja a könyvtárak, az archivumok és az irodai-ügyviteli munka terén adódó felhasználási lehetőségeket. A bizottság szoros kapcsolatot kíván kiépíteni külföldi tudósokkal, a tapasztalatcsere elősegítése céljából szemináriumokat rendez, speciális tanfolyamokat szervez, pl. a lyukkártyás módszerek alkalmazásával kapcsolatban, stb.

/FID News Bulletin, 15.k. 4.sz. 1965./

" "

A Forte Fotokémiai Ipar Műszaki Könyvtára az alábbiakban felsorolt folyóiratokat műszaki könyvtáraknak ellenszolgáltatás nélkül átengedi. Kérjük olvasóinkat, hogy igényeikkel forduljanak a következő címhez:

Forte Fotokémiai Ipar Műszaki Könyvtára,
Vác, Vám utca 3.

Magyar folyóiratok

MTA Műsz.Tud.Oszt.Közl., 1952. 2.köt. No.2-3.

ML. Fizika-, Mérés és Műszertechn. 1960. No. 6,7,11,12.
1961. 1-6, 9,100.
1962. 7, 9-12.

Szabadalmi Közlöny 1960. No. 7-12.
1961. 1-7, 9.
1962. 3-6, 9-11.

Külföldi folyóiratok

Angewandte Chemie 65.Jg.1953. No. 11, 17/18-24.
66. 1954. 1-24
67. 1955. 1-16, 19/20-24.
68. 1956. 5,12,16-24.

Chemische Berichte	85. Jg. 1952. No. 12	
	86. 1953.	1-6, 8.
	87. 1954.	4-7, 9-12.
	88. 1955.	1-12.
Chemisches Zentralblatt	125. 1954.	4, 6-50 + Aut. u. Pat. R.
	126. 1955.	1-5, 7-21, 23-50.
Helvetica Chimica Acta	vol. XXXVI. No. 8. pag. 2065-2135.	
	XXXVII.	1-8, 1-2453
	XXXVIII.	1-7, 1-2044
J. of the American Chem. Soc., vol. 75. 1953,		1, 2, 4, 10-13, 16, 17, 19-22
	76. 1954,	1-24.
The J. of Physical Chem.	57. 1953,	7-8.
Kolloid Zeitschrift	Bd. 132. 1953,	2/3
	133. 1953,	1, 2/3
	134. 1953,	1.
Die Makromolekulare Chemie	10.	3.
	11.	1, 2/3
Österreichische Chemiker Ztg. 54. Jg. 1953.		3/4, 17/18, 21/22, 23/24.
	55. Jg. 1954.	1-24.
	56. Jg. 1955.	1-24.
Photo-Technik und Wirtschaft, 4. 1953.		1, 3, 5, 7, 9-12.
	5. 1954.	1, 2, 3, 12.
	6. 1955.	1, 8, 9, 11.
	7. 1956.	2-6, 8.
	9. 1958.	1.
Photographic Abstracts	1954.	1-4.
Zeitschrift f. Phys. Chem., Bd. 206. 1957.		5/6.
	208. 1957.	1/2.
	209. 1958.	1/2, 3/4, 5/6.

99

Kardex szekrények készítését vállalja
 HALÁSZ ÁRPÁD lakatosmester
 Budapest, VIII. Múzeum u. 5.sz. Tel: 342-116